

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад
«Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка»**

Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу

Кафедра економіки, маркетингу та підприємництва

Гаврюшенко Г. В., Чеботарьов В. А.

Методичні рекомендації

**до виконання практичних робіт
з дисципліни «Державне регулювання
економіки та розробка сценаріїв соціально-
економічного розвитку регіонів»
здобувачів освітнього ступеня «Магістр»
за спеціальністю 051 «Економіка»**

Старобільськ - 2021

338.24(076.5)

Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 051 Економіка. Гаврюшенко Г. В., Чеботарьов В. А. Старобільськ, 2021. 56 с.

Рецензенти:

Ляшенко В. І. – доктор економічних наук, професор, завідувач відділом проблем регуляторної політики і розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України, Перший віце-президент Академії економічних наук України

Шильнікова З.М. – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджмента Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

До змісту посібника входять плани практичних занять, питання для самостійної роботи, кейси та список рекомендованої літератури. Посібник призначено для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 051 Економіка, а також для тих, хто цікавиться питаннями державного регулювання економіки та стратегічного планування розвитку регіонів.

Ухвалено Вченою Радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», протокол №_1_ від_31.08.2021 р.

© Гаврюшенко Г. В., Чеботарьов В. А., 2021
© ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	4
<i>Практична робота 1.</i> Теоретичні основи державного регулювання економіки та соціально-економічного розвитку регіонів.....	6
<i>Практична робота 2.</i> Державне прогнозування, програмування та макроекономічне планування. Особливості Методологія стратегічного планування розвитку сільських регіонів і територій.....	7
<i>Практична робота 3.</i> Фінансово-кредитне регулювання економіки. Планування бюджету сільського регіону	9
<i>Практична робота 4.</i> Структурна та інвестиційна політика: загальний зміст і особливості реалізації в агропродовольчій сфері.....	10
<i>Практична робота 5.</i> Державне та регіональне регулювання розвитку науки та техніки.....	14
<i>Практична робота 6-7.</i> Державне регулювання підприємництва. Визначальні загальні риси та особливості підприємницької діяльності в агропродовольчій сфері. Стимулювання розвитку підприємництва на регіональному рівні.. ..	17
<i>Практична робота 8.</i> Державне та регіональне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	20
<i>Практична робота 9-10.</i> Регіональна економічна політика. Стратегічний плани розвитку сільських регіонів і територій.....	21
<i>Практична робота 11.</i> Соціальна політика та особливості її обґрунтування і реалізації в агропродовольчій сфері.....	25
<i>Практична робота 12.</i> Державне та регіональне регулювання природоохоронної діяльності.....	28
<i>Завдання для самостійної роботи</i>	44
<i>Список рекомендованої навчальної літератури</i>	46
<i>Додаток 1</i> Рейтингова таблиця показників навчальних досягнень студента (-ки)	55

Вступ

Державне та регіональне регулювання економіки є важливою складовою підготовки фахівців зі спеціальності 051: Економіка освітнього ступеня «магістр». Навчальна дисципліна передбачає вивчення наукових основ управління соціально-економічним розвитком країни, цілей, форм, методів та інструментів державного впливу на ринкову економіку, а також особливостей регулювання підприємництва та окремих сфер господарської, науково-технічної та інноваційної діяльності, висвітлення управління структурною перебудовою, регулювання розвитку регіонів та використання природних ресурсів, охорони природи та навколишнього природного середовища. Проблеми державного та регіонального регулювання вітчизняної економіки розглядаються через призму світового досвіду впливу на економічний та соціальний розвиток, загальносвітових тенденцій та національних особливостей з урахуванням реалій економічного і соціально-політичного життя в Україні.

Метою вивчення курсу «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів» є формування компетентностей з використання механізму дієвого державного регулювання господарських процесів у країні та її регіонах, обґрунтування напрямів ефективної реалізації державної економічної політики на макро- та мезорівнях.

Дисципліна «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів» входить до переліку обов'язкових. Кількість кредитів ECTS, передбачених на вивчення курсу, – 6. Загальна кількість лекцій – 24 години, практичних – 24 години, на самостійну роботу передбачено 132 години.

На практичних заняттях передбачається поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання (тренінги, дискусії, презентації, «мозковий штурм», метод «кейс-стаді», робота в малих групах, написання есе тощо) та використання інноваційних навчальних технологій. Готуючись до занять, необхідно вивчити матеріал підручників та рекомендованих

посібників, ознайомитися із науковими статтями провідних українських та зарубіжних вчених, виписати терміни та поняття, вивчити їх визначення.

На кожному практичному занятті здійснюється контроль за виконанням як самостійної, так і аудиторної роботи, зокрема, у вигляді тестів та усного опитування. Модульні тестові роботи передбачають знання теоретичного матеріалу і вміння розв'язувати проблемні завдання.

Заохочувальні бали студент отримує за виконання кейсів та написання есе.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів надано у Додатку 1.

При врахуванні одержаних за весь курс балів визначається рейтинг, який є підставою для екзаменаційної оцінки.

Посібник є результатом роботи авторів над науковою темою «Стратегія економічного та соціального розвитку територіальної громади як інструмент ефективного використання природно-ресурсного потенціалу території», № держреєстрації 0117U005559. Під час підготовки посібника було також враховано досвід навчання у Польщі доцента Є. В. Чеботарьова за Програмою ERASMUS+ та міжнародне стажування старшого викладача Гаврюшенко Г. В. «Організація проведення наукових досліджень і побудови кар'єри вченого в міжнародному науково-освітньому просторі» у Вищій школі менеджменту інформаційних систем (ISMA, Latvia).

Практична робота 1

Тема: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Мета: закріпити знання щодо теоретичних основ державного регулювання економіки.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Чим обумовлена необхідність державного регулювання економіки? Які недоліки ринкового саморегулювання?

2. Що таке державне регулювання економіки?

3. Які цілі та завдання державного регулювання економіки?

4. Передивіться відео за посиланням [youtube.com/watch?v=cMxZXeT8egk](https://www.youtube.com/watch?v=cMxZXeT8egk) та поясніть, у чому полягає сутність популярної метафори А. Сміта «Невидима рука ринку». Чи погоджуєтесь ви із думкою про те, що державі не варто втручатися в регулювання економіки?

5. Що є об'єктами державного регулювання економіки і хто виступає суб'єктами?

6. Які принципи державного регулювання економіки?

7. Які основні методи державного регулювання економіки?

8. Складіть схему «Органи державної влади, що здійснюють керівництво економікою України».

9. Уявіть, що вас призначили Головою Рахункової палати України. У чому полягатимуть ваші функції?

10. Слід пам'ятати, що економічна політика держави, як інструмент державного регулювання економіки, не може повністю реалізувати будь-які вимоги з боку суспільства. Економічна політика, державне регулювання економіки – це завжди компроміс між різними інтересами та цілями. За даними періодичних видань наведіть декілька прикладів конфліктів

цілей державного регулювання економіки на прикладі сучасної економічної політики в Україні та в інших країнах. Зробіть аналіз та коментар обраної вами статті за такою схемою: визначити цілі, охарактеризувати сутність конфлікту, дати рекомендації щодо усунення конфлікту в коротко- та довгостроковому періоді.

11. Чого особисто ви очікуєте від вивчення курсу «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів»?

Практична робота 2

Тема: ДЕРЖАВНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ, ПРОГРАМУВАННЯ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ. МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Мета: закріпити знання щодо державного прогнозування, програмування, макроекономічного планування економіки та методології стратегічного планування розвитку регіонів.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Що таке прогноз. Для чого потрібне прогнозування?
2. Які існують види прогнозів? (відповідь представьте у вигляді схеми).
3. Дайте схематичну характеристику методів прогнозування.
4. Які особливості державного програмування?
5. Які основні стадії розроблення та виконання державної цільової програми?
6. Що повинен містити проєкт державної цільової програми?
7. У чому полягає суть макроекономічного планування?

8. Які відмінні риси індикативного та директивного плану?

9. Що повинен містити проєкт програми соціально-економічного розвитку регіону (ОТГ)?

10. Серед колективних методів експертних оцінок виділяється метод колективної генерації ідей, або «Мозковий штурм» Уявіть, що ви берете участь у «мозковому штурмі». Запитання подані нижче. Висловіть свої думки щодо цих питань.

Запитання для «мозкового штурму» № 1. «Частина населення певної країни може працювати за її межами, наприклад, заробітчани-українці в Португалії, Італії та ін. Водночас у країні працюють іноземні підприємства, наприклад, іноземні банки, підприємства, що належать приватним закордонним власникам. Чи впливають ці факти на загальне багатство країни? Яким чином? Спробуйте оцінити – це добре чи погано».

Запитання для «мозкового штурму» № 2. «Чим різняться поняття «економічне зростання» та «економічний розвиток»?

11. Металургійна компанія «АрселорМіталл Кривий Ріг» частково належить індійському бізнесменові. Вартість товарів, вироблених за рік цим підприємством, зараховуватиметься до ВВП чи до ВНП країни?

12. Зайдіть на сайт knoema. Знайдіть статистичну інформацію щодо індексу людського розвитку різних країн та регіонів світу. Поміркуйте, яке практичне значення має порівняльна оцінка ІЛР у різних країнах та регіонах?

13. За допомогою практичного посібника для громад «Стратегічний план розвитку громади (на прикладі Бучанської міської ради), Київ, 2020 (доступний за посиланням: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/646/modul_5.pdf) складіть схему процесу розробки Стратегії соціально-економічного розвитку регіону.

Практична робота 3

Тема: ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ. ПЛАНУВАННЯ БЮДЖЕТУ РЕГІОНУ

Мета: закріпити знання щодо фінансово-кредитного регулювання економіки; систематизувати та закріпити знання щодо особливостей формування бюджетів на регіональному рівні.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. З яких джерел формується доходна частина Державного бюджету України?

2. Яка структура видатків державного бюджету?

3. Ознайомтеся із Законом України «Про Державний бюджет на 2021 рік» (доступний за за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>). Дайте відповідь на питання: Державний бюджет України на 2021 рік є дефіцитним чи профіцитним?

4. Передивіться відео «Управління державним бюджетом» (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=tLEk1SQzESs&feature=youtu.be>). Уявіть собі, що ви передивляєтеся це відео зі своїми колегами. Задайте не менше 5-ти питань, на які мають відповіді ваші колеги після перегляду цього відео.

5. Передивіться відео «50% від своїх доходів ми віддаємо державі» (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=benRpfshAR8>).

Як ви змогли переконатися, передивившись це відео, за «безкоштовні» державні послуги ми віддаємо половину своїх доходів у вигляді податків. **Запам'ятайте! Не існує державних грошей** – на 73% бюджет України наповнюють дрібними внесками прості українці. **Половину своїх доходів ми віддаємо державі.** Безоплатних державних послуг не існує – за все ми заплатили своїми податками.

А скільки особисто ви сплачуєте за свій захист: медицину, освіту, зарплату чиновникам? Перевірте суму сплачених вами податків на <http://cost.ua/>.

6. Що собою являє фіскальна політика? Які її основні види?

7. У чому полягає суть державного замовлення як засобу державного регулювання економіки?

8. Що таке інфляція?

9. За допомогою яких важелів здійснюється антиінфляційна політика?

10. Із чого складаються доходи місцевих бюджетів?

11. Зайдіть на офіційний сайт будь-якої (на ваш вибір) ОТГ Луганської області. У розділі «бюджет» знайдіть бюджет ОТГ на відповідний рік та проаналізуйте основні статті доходів та витрат.

12. Хто є учасниками бюджетного процесу на регіональному рівні?

13. Які основні заходи мають здійснити місцеві фінансові органи в частині підготовки та затвердження місцевого бюджету?

Практична робота 4

Тема: СТРУКТУРНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Мета: закріпити знання щодо структурної та інвестиційної політики.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Розкрийте суть та види структури економіки.
2. Які цілі державної структурної політики?

3. За допомогою яких методів держава здійснює регулювання структурних зрушень в економіці?

4. Які критерії пріоритетності галузі?

5. Що таке державна інвестиційна політика і з якою метою вона здійснюється?

6. Як здійснюється управління інвестиційною діяльністю?

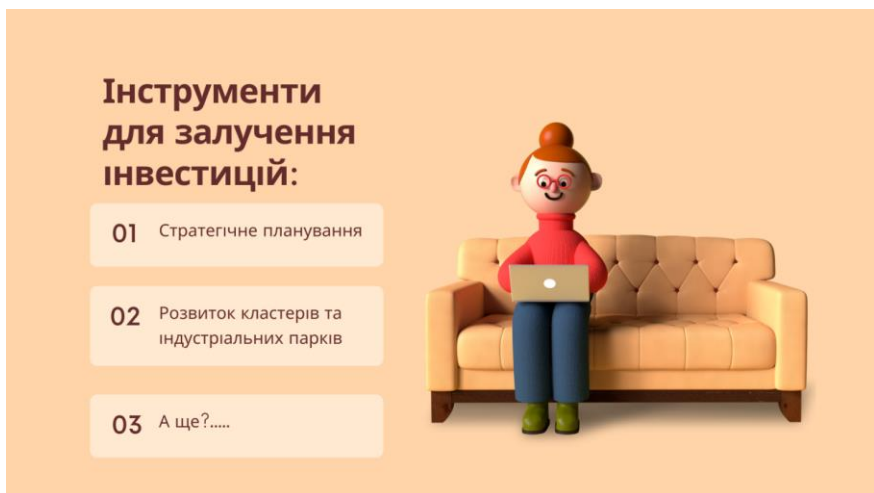
7. Передивіться відео (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=Iptxv13ACes>) та напишіть, чи погоджуєтесь ви із головним твердженням: «Уряд – поганий інвестор і завжди ним був. Економічне зростання з'являється тоді, коли приватні підприємці ризикують власними грішми, а не тоді, коли політики ризикують коштами платників податків». Відповідь обґрунтуйте.

8. Уявіть такі ситуації:

а) ви маєте бажання та можливість щомісяця інвестувати 1000,0 грн. Куди б ви інвестували ці кошти?; (можливо, на відповідь вас наштовхне інформація від Валентина Ковальова – засновника однойменного Центру та автора онлайн-курсу «Фінансова грамота від А до Я» (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=WkaQ1fdQ6SE>).

Б) ви є власником великого капіталу (сподіваємось, що так обов'язково й буде!). У які сфери діяльності в Україні ви би інвестували свої кошти? Відповідь обґрунтуйте.

9. На рис. 1. перелічено деякі із інструментів щодо залучення інвестицій до ОТГ. Користуючись доступними вам джерелами інформації, доповніть цей перелік принаймні ще 3-5 напрямками.

**Рис. 1. Інструменти для залучення інвестицій
(розробка авторів курсу – Г. Гаврюшенко, Є. Чеботарьов)**

10. Ознайомтеся із кращими практиками українських регіонів і міст щодо залучення інвестицій (**Посібник «Впровадження інвестиційних інструментів на регіональному та муніципальному рівнях»**, С. 9-26; доступний за посиланням: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/609/Case_Study_PLEDDG_Investments-web.pdf). Запропонуйте власні приклади інвестиційних проєктів (не менше 3-х), які доцільно було би розробляти у вашому населеному пункті.

11. Передивіться відео за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=176RDlrpwcg> та дайте відповідь на питання: «Як говорити з потенційним інвестором так, аби він вас почув та захотів інвестувати саме у вашій громаді?».

12. На рис. 2 наведено перелік структур, які можуть допомогти регіонам у залученні інвестицій. Зайдіть на сайт 2-3 із них (на ваш вибір) та опишіть їх діяльність в частині сприяння регіонам для залучення інвестицій.

Хто може допомогти в залученні інвестицій:

- Офіс залучення інвестицій (UkraineInvest) <https://ukraineinvest.com/uk/>
- Western NIS Enterprise Fund <https://wnisef.org/uk/>
- МБФ «ДОБРОБУТ ГРОМАД» <http://dobrobut-hromad.org/>
- Торгово-промислова палата України <https://ucco.org.ua/>
- Європейська бізнес асоціація <https://eba.com.ua/>
- Спілка Українських підприємців <https://sup.org.ua/uk/>
- Американська торгівельна палата в Україні <https://chamber.ua/ua/ountries/uk/>
- Німецько-українська промислово-торгівельна палата
<https://ukraine.ahk.de/ua/ueber-uns>
- Проєкти МТД, наприклад, ПРОМІС <http://pleddg.org.ua/ua/tag/investments/>
- Сайт Дія Бізнес, мапа об'єктів підтримки інфраструктури підтримки підприємництва:
<https://business.dii.gov.ua/business-map>
- Офіс з просування експорту України <https://epo.org.ua/>

Рис. 2. Перелік структур, які можуть допомогти ОТГ у залученні інвестицій

13. Запропонуйте заходи із підвищення інвестиційної привабливості та сприяння міжнародній промоції вашого регіону.

Практична робота 5

Тема: ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ТЕХНІКИ

Мета: закріпити знання щодо державного регулювання розвитку науки та техніки.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Чим зумовлена об'єктивна необхідність втручання держави у розвиток НТП?

2. Які основні принципи державного управління та регулювання у науковій і науково-технічній діяльності?

3. Які держава використовує методи для регулювання у сфері науково-технічної діяльності?

4. Яку роль у розвитку НТП відіграють технологічні парки?

5. Яким вимогам повинна відповідати інноваційна продукція?

6. З якою метою здійснюється державна інноваційна політика?

7. Які методи використовуються державою для регулювання інноваційної діяльності?

8. Ознайомтеся із Законом України від 11.07.2001 № 2623-III «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (доступний для перегляду на офіційному сайті Верховної Ради України за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>). Які пріоритетні напрями розвитку науки і техніки на період до 2020 року визначено у цьому законі?

9. Яке значення освіти у сучасному світі? Поміркуйте, чи можна претендувати на престижну роботу без спеціальної освіти.

10. Одним зі всесвітнь овідомих технополісів є **Силіконова долина** на західному узбережжі США, в штаті Каліфорнія (рис. 1). Тут у 50-х рр. XX ст. був створений перший

у світі науково-технологічний парк. Через короткий проміжок часу на його території вже існувало кілька десятків високотехнологічних фірм. Стимулом для розвитку технопарку стали замовлення держави на розвиток нових видів продукції переважно в області електроніки. Частина прибутків компаній, яка вкладалася у розвиток досліджень, вважалася благочинністю і не обкладалася податком. Сьогодні Силіконова долина – світовий центр електроніки. Після створення Силіконової долини в США почалася справжня «технологічна лихоманка». Технополіси з'явилися у багатьох частинах країни.

Особливо цікавий досвід Японії у реалізації проєкту «Технополіс», який передбачав оголошення конкурсу на створення спеціальних міст науки, до яких висувалися певні вимоги. По-перше, міста мали бути збудовані з урахуванням транспортної доступності: не далі, ніж 30 хвилин їзди від великих міст та у межах одного дня дороги від найбільших міст: Токіо, Нагої, Осаки. По-друге, площа технополісу мала бути не більш ніж 500 квадратних миль (рис. 2). По-третє, у місті має бути збалансована сучасна науково-технічна база зі зручними умовами життя, культурою та місцями відпочинку. Й останнє, технополіс має розташовуватися у мальовничій місцевості й гармонійно вписуватися у місцеві ландшафти. Першим японським технополісом був **Цукуба** – своєрідне «місто мозку», на північний схід від Токіо. Він є найбільшим центром науки у світі, в якому сконцентровано близько 30 % наукового потенціалу Японії.

Поміркуйте, чи є потреба у створенні технополісів в Україні. Якщо так, то де вони могли б бути споруджені?

Додаткову інформацію про досвід функціонування технопарків і технополісів світу ви можете знайти за посиланням: http://uareferat.com/_Міжнародний_досвід_формування_науко-градів).

11. Висловіть свою думку щодо зростання чисельності української молоді, яка виїжджає здобувати вищу освіту за кордон. Чи є це корисним для України? Які позитивні й негативні аспекти навчання вітчизняного юнацтва в інших країнах світу?

12. Ознайомтеся із Стратегією розвитку Луганської області на 2021-2027 рр. (доступна за посиланням: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf). Запропонуйте власні заходи щодо розвитку науки і техніки у регіоні, які не увійшли до Стратегії.

Практична робота 6-7

Тема: ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА. ВИЗНАЧАЛЬНІ РИСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Мета: закріпити знання щодо державного регулювання підприємництва та стимулювання розвитку підприємництва на регіональному рівні.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Охарактеризуйте роль держави у становленні вітчизняного бізнесу.

2. Підготуйте повідомлення на наступні теми:

2.1. «Заходи впливу на застосування підприємницької діяльності у всіх сферах економічної діяльності в рамках Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом»;

2.2. «Дерегуляція та адміністративна реформа в Україні: необхідність, суть, основні способи проведення».

3. Уявіть, що ваше власне майно – будинок, земельна ділянка, автомобіль, твори мистецтва оцінюється у 1500 тис. грн. До того ж Ви маєте капітал у 500 тис. грн, з яких 300 тис. грн. вклали в одноосібне володіння, на 100 тис. придбали акції корпоративного підприємства, 100 тис. поклали у банк. Що буде з вашим майном та капіталом, якщо:

- а) збанкрутує ваше одноосібне підприємство;
- б) збанкрутує корпорація, акції якої ви придбали?

2. Уявіть, що ви консультуєте трьох людей, які мають такі індивідуальні особливості та майновий стан:

- перший розпоряджається великим особистим капіталом, але не схильний до ризику;
- другий має перспективну ідею, але не володіє коштами і не має організаційного досвіду;

• третій володіє незначним капіталом, але досить ініціативний і надусе цінує незалежність.

Створення яких організаційних форм підприємств (корпорація, кооператив чи одноосібне володіння) ви порадили б кожному з них? Відповідь обґрунтуйте.

3. Дайте відповіді на запитання, якого розміру та організаційної форми доцільно зробити підприємство, що займається такою діяльністю:

- виробляє залізничні вагони,
- створює музичні кліпи,
- надає юридичні послуги,
- видає книжки і листівки,
- надає послуги ремонту побутової техніки.

Відповідь обґрунтуйте.

4. Ознайомтеся із ситуацією і дайте відповіді на запитання після тексту

Сила підприємницької волі

Майкл Делл (на фото зверху) заснував компанію «Dell Computers» 1984 року, коли йому було 19 років. 1992 року його компанія увійшла до рейтингу «Fortune-500». На той час Деллу виповнилося 26 років. 2005 року він увійшов до четвірки найбагатших людей США зі статком у 18 млрд. дол.

Майкл Делл народився 1965 року й у віці 15 років захопився комп'ютерами. Свій перший бізнес-проект він здійснив у 12 років, зайнявшись торгівлею марками. Тоді він дізнався про те, що якщо в людини є гарна ідея, то зусилля з

утілення її в життя матимуть гідну винагороду. Отримавши 1980 року від батьків перший комп'ютер, він одразу ж розібрав його на частини, щоб дізнатися його улаштування. Дуже скоро почав перероблювати комп'ютери, щоразу вдосконалюючи їх. Вступивши до Техаського університету, Майкл вирішив перетворити своє захоплення на бізнес і зареєстрував фірму «PC's Limited». 18-річний юнак сміливо заявив, що хоче конкурувати з ІВМ. Незабаром він створив фірму «Dell Computer Corporation» зі стартовим капіталом 1000 дол. США.

В основу свого бізнесу Делл поклав просту, але революційну на той час ідею – продавати комп'ютери безпосередньо клієнтам. Переваги такого підходу були очевидними: з'явилась економія за рахунок комісійних посередникам і торговим агентам, крім того, від покупців Делл одразу дізнавався про їхні потреби, що дозволяло підприємцеві створювати товар, який завжди мав попит. У результаті прибутки компанії зростали значно швидше, ніж у конкурентів.

1999 року «Dell Computers» стала лідером ринку США. У віці 22 років Делл відкрив філіал компанії в Англії, у 29 років – у Японії, усюди зайнявши провідні позиції.

- Поясніть, завдяки чому Майкл Делл зміг узгодити власні підприємницькі амбіції з потребами споживачів?
- Назвіть риси Майкла Делла, які дозволили йому стати успішним підприємцем (сильні сторони).
- Назвіть причини, з яких Майклу Деллу не вдалося перевершити успіх бізнесу Білла Гейтса (слабкі сторони).
- Назвіть фактори зовнішнього середовища, що сприяли комп'ютерному бізнесу Майкла Делла (можливості: наприклад, попит, державна підтримка тощо).
- Назвіть фактори зовнішнього середовища, що протидіяли комп'ютерному бізнесу Майкла Делла (загрози: наприклад, конкуренція, поведінка постачальників тощо).

5. Спробуйте «намалювати» портрет типового сучасного українського підприємця (стать, вік, освіта, сфера бізнесу, риси характеру).

6. Які переваги малих підприємств?

7. Які основні напрями державної підтримки малого підприємництва?

8. Які, на Вашу думку, умови мають бути забезпечені державою для нормального функціонування підприємництва?

9. Що таке дерегулювання і який його вплив на ефективність функціонування підприємництва?

10. Проведіть аналіз сучасного стану розвитку підприємництва у вашому регіоні. Визначте перешкоди, які стримують розвиток підприємництва. Окресліть переваги малого та середнього підприємництва для формування конкурентоспроможності регіону.

Практична робота 8

Тема: ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: закріпити знання щодо державного та регіонального регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. У чому полягає суть зовнішньоекономічної політики держави?

2. Які види зовнішньоекономічної діяльності в Україні?

3. Які принципи зовнішньоекономічної діяльності?

4. Які правові режими запроваджуються для іноземних суб'єктів господарської діяльності?

5. Розкрийте зміст політики протекціонізму та політики фритредерства.

6. Охарактеризуйте методи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності?

7. Яка роль міжнародної торгівлі?

8. Що таке мито і для чого воно використовується державою?

9. Згідно з якими принципами здійснюється оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України?

10. Які є види мита?

11. Передивіться відео «**Як працює Одеська митниця після реформи**» (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=57NVNThGvqQ>). Чи хотіли би ви працювати митним інспектором в Україні? Відповідь обґрунтуйте.

12. Зовнішньоекономічна активність регіонів на сьогоднішній день виступає як певний фактор, який сприяє підвищенню добробуту населення, покращенню якості його життя, а також соціально-економічному розвитку території і підвищенню її конкурентоспроможності. Назвіть найбільш ефективні на вашу думку способи підвищення зовнішньоекономічної активності регіонів.

Практична робота 9-10

Тема: РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Мета: закріпити знання щодо державного регулювання регіональної економічної політики; поглибити та систематизувати знання щодо розробки стратегічних планів розвитку регіонів.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. У чому полягає сутність державної регіональної економічної політики?

2. Що є об'єктом державної регіональної політики?

3. Хто виступає суб'єктом державного регулювання регіонів?

4. Які основні принципи державної регіональної політики?

5. Які основні цілі державної регіональної політики?

6. Розкрийте суть та основні інструменти регіональної бюджетно-фінансової політики.

7. Одне із запитань в анкетникові від президента Зеленського: «Як українці ставляться до створення на Донбасі вільної економічної зони?». Передивіться відео (доступне за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=qDGqnzK8gX4>) та дайте відповіді на питання:

- У чому полягає мета створення ВЕЗ?

- Скільки в Україні ВЕЗ, назвіть їх.

- Чи потрібно створювати на Донбасі ВЕЗ? Відповідь обґрунтуйте.

8. Зайдіть на офіційний сайт Луганської обласної військово-цивільної адміністрації за посиланням: <http://loga.gov.ua/>. Якими є функції Департаменту економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності?

9. Ознайомтеся із Стратегією розвитку Луганської області на 2021-2027 рр. (далі – Стратегія; розміщено на сторінці цього курсу в Moodle) та дайте обґрунтовані відповіді на наступні питання:

- Чи можна вважати економіку Луганської області ефективною?

- Які би конкретні заходи, спрямовані на економічне зростання Луганської області, порекомендували включити до Стратегії особисто ви?

11. Сьогодні процеси глобалізації змушують регіони істотно конкурувати за ресурси та інвестиції. Від їх залучення прямо залежить рівень сталого розвитку територій і добробут мешканців.

Найбільшими перешкодами для інвестування в Україну є корупція, незахищеність інвесторів та адміністративні бар'єри на шляху провадження бізнесу. Через це позитивні очікування інвесторів нерідко змінюються на негативні.

Водночас Україна приваблює інвесторів стратегічним географічним положенням, у чималій кількості іноземних компаній сформувалося прагнення закріпитися на перспективному українському ринку збуту товарів і послуг, одержувати прибуток на довгостроковій основі, отримувати доступ до порівняно недорогих джерел сировини й ресурсів, використовувати відносно дешевий та одночасно кваліфікований людський потенціал. Децентралізація створила можливості для економічного розвитку окремих територій, зокрема, через залучення інвестицій.

Тепер фінансові ресурси потрапляють до ОТГ безпосередньо з державного бюджету, а не опосередковано, як це відбувалося раніше. Крім державних коштів, додатковим цінним джерелом фінансування у громадах є власні доходи, тобто кошти місцевих підприємств і організацій, які функціонують на їхніх територіях. Тож, чим успішніше розвиватиметься бізнес і комфортніше почуватимуть себе підприємці, тим більше капіталовкладень отримає громада.

Чимало для залучення інвестицій і стимулювання підприємницької діяльності на своїй території громада може зробити самостійно (рис. 1). Свої інвестиційні можливості громади розкривають через інфраструктурні проекти, розвиток кластерів та індустриальних парків, культурно-креативні індустрії. Практика свідчить, що найбільш успішними інструментами, за допомогою яких можна залучити інвестиції, є: стратегічне планування, управління земельними ресурсами, повноваження архітектурно-будівельного контролю, професійно-технічні кадри, міжрегіональна кооперація, міжнародна технічна допомога та інвестиційні преференції. Ці інструменти можуть розвивати не лише окремі громади, а й область і кілька регіонів одночасно.

«Головні завдання будь-якого інвестиційного інструменту — привернути увагу потенційного інвестора саме на конкретний регіон чи населений пункт, надати максимально структуровану базову інформацію, що є необхідною для прийняття рішення з метою подальшого внесення регіону до лонг-лісту. Для цього ми створили інвестиційний портал, інвестиційний паспорт та декілька відеороликів, які презентуються на форумах та зустрічах за кордоном. І це вже дало бажані результати»

РУСЛАН ДЖАБРАЇЛОВ,
заступник начальника
управління регіонального
розвитку та інвестицій
— начальник відділу
залучення, супроводу та
моніторингу інвестиційних
проектів Вінницької ОДА

Рис. 1. Висловлювання керівництва Вінницької ОДА щодо головних завдань із залучення інвестицій

Запропонуйте конкретні заходи для залучення інвестицій до об'єднаних територіальних громад. Бажано розробити інвестиційні заходи для своєї ОТГ. Результати доцільно представити у вигляді презентації.

12. Зайдіть на офіційний сайт Чмирівської ОТГ (Старобільський район, Луганська область). У розділі «Стратегія розвитку громади» (<https://chmyrivska-gromada.gov.ua/nezalezhne-doslidzhennya-gromadskoi-dumki-09-35-13-13-12-2017/>) знайдіть інформацію щодо незалежного дослідження громадської думки жителів Чмирівської ОТГ з метою визначення потреб жителів для врахування при розробці Стратегічного плану (далі – дослідження). Ознайомтеся із цим дослідженням та на основі цього запропонуйте конкретні заходи до Стратегії соціально-економічного розвитку Чмирівської ОТГ.

13. Ознайомтеся із Стратегією розвитку Троїцької об'єднаної територіальної громади за посиланням: <https://troicka-gromada.gov.ua/strategiya-rozvitku-troickoi-obednanoi-teritorialnoi-gromadi-14-43-17-09-01-2018/>. Дайте відповіді на наступні питання:

- a. Які стратегічні напрями визначено у Стратегії розвитку Троїцької об'єднаної територіальної громади?
 - b. Яким є стратегічне бачення розвитку Троїцької ОТГ та її місія?
 - c. Як відбувається моніторинг і впровадження Стратегії?
-

Практична робота 11

Тема: СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Мета: закріпити знання щодо державного та регіонального регулювання соціальної політики в Україні.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Укажіть показник, який використовується при обчисленні ІЛР:

- А) середня очікувана тривалість життя;
- Б) середній вік населення країни;
- В) співвідношення кількості дітей і пенсіонерів;
- Г) частка пенсіонерів від загальної кількості жителів.

2. За експертними оцінками, у 2021 році за кордоном працювало до 5 млн українців. Чисельність населення в Україні році становила 42,2 млн осіб. Чисельність економічно активного населення – 18 млн осіб. Міжнародні організації з міграції оцінювали можливе потенційне збільшення кількості міжнародних трудових мігрантів у короткостроковій перспективі на 41 %. Визначте: 1) який відсоток населення становило економічно активне населення у 2021 році; 2) яку кількість трудових мігрантів з України можна очікувати у короткостроковій перспективі, 3) яку частку загальної кількості

населення та економічно активного населення становили заробітчани за кордоном.

3. Користуючись визначенням категорій «економічно активне» та «економічно неактивне» населення, наведеним у Лекції, з'ясуйте, до яких категорій населення щодо працездатності (економічно активне або економічно неактивне населення) належать такі люди:

- Тамарі Леонідівні 64 роки. Вона працює директором однієї зі столичних шкіл;

- Олені Вікторівні 35 років. Вона – домогосподарка, доглядає за двома дітьми;

- Галина Йосипівна, вийшовши на пенсію за віком, вирішила навчати онука англійській мові;

- Дмитрові 23 роки. Він – студент денної форми навчання одного зі столичних університетів;

- Дмитру Федоровичу 45 років. Він живе у селі й працює на присадибній ділянці, забезпечуючи себе продуктами харчування;

- Марині Іванівні 42 роки. Вона – інвалід I групи;

- Микола закінчив інститут і шукає роботу за фахом;

- Світланці 17 років. Вона закінчує середню школу;

- Катрусиній мамі 48 років. Вона 20 років працювала на шкідливому

- виробництві й вийшла на пільгову пенсію;

- Христині 28 років. Її скоротили на роботі, але вона не зареєстрована на біржі праці;

- Петрові 14 років. Він навчається у вечірній школі і працює кур'єром

- у видавництві;

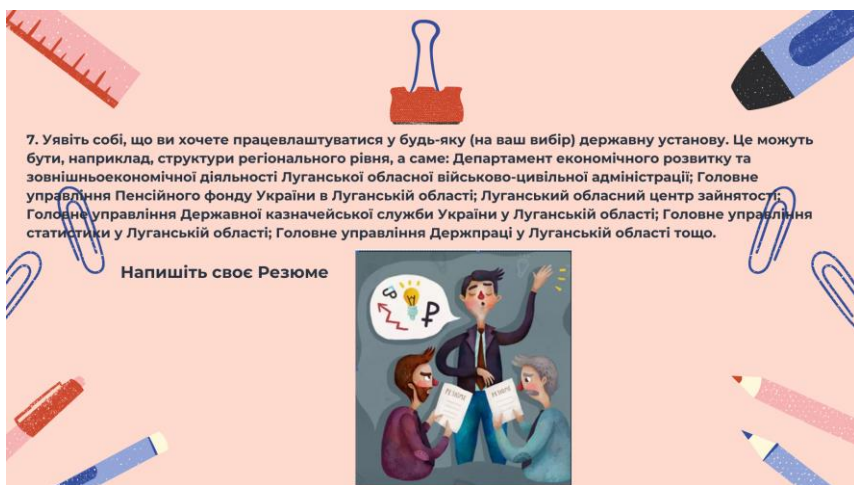
- Таїсія Антонівна, вийшовши на пенсію за віком, займається волонтерською діяльністю.

4. Уважно подивіться відео-ролик про ініціативи уряду щодо подолання безробіття в Україні. Уявіть, що ви дивитесь цей ролик на практичному занятті разом із вашими одногрупниками. Які запитання ви би задали вашим одногрупникам після перегляду цього ролика?

5. Як знайшли роботу ваші близькі? Чи користувалися вони при цьому послугами служби зайнятості?

6. Рівень зайнятості в Україні згідно з даними обстеження економічно активного населення 2021 р. становив 56,3%. При цьому серед жінок цей показник був 51,7%, а серед чоловіків – 61,4%. Поясніть гендерну різницю в рівнях зайнятості. Чи повинна держава вживати якихось заходів щодо виправлення гендерної різниці в рівнях зайнятості?

7. Про склад населення регіону відомо, що кількість зайнятих становить 12 млн осіб, пенсіонерів – 2,8 млн осіб, зайнятих неповний робочий день – 1 млн осіб, кількість безробітних – 1,4 млн осіб. Визначте рівень безробіття в регіоні.

7. Уявіть собі, що ви хочете працевлаштуватися у будь-яку (на ваш вибір) державну установу. Це можуть бути, наприклад, структури регіонального рівня, а саме: Департамент економічного розвитку та зовнішньоекономічної діяльності Луганської обласної військово-цивільної адміністрації; Головне управління Пенсійного фонду України в Луганській області; Луганський обласний центр зайнятості; Головне управління Державної казначейської служби України у Луганській області; Головне управління статистики у Луганській області; Головне управління Держпраці у Луганській області тощо.

Напишіть своє Резюме

8. Охарактеризуйте моделі соціальної політики держави.

9. Зазначте цілі, напрями та механізми реалізації соціальної політики в Україні.

10. Підготуйте презентацію на тему «Пенсійна реформа: вітчизняний та світовий досвід».

11. Обрахуйте власний сімейний бюджет на предмет відповідності встановленому прожитковому мінімуму в Україні.

12. Визначте основні пріоритети державної політики зайнятості молоді в умовах ринкової економіки.

13. Які соціальні послуги отримує населення вашого регіону? Запропонуйте заходи із відновлення та розвитку регіональної системи надання послуг населенню вашого регіону (наприклад, *відновити та розбудувати систему надання спеціалізованої медичної допомоги; покращити доступ до якісних соціальних послуг; розроблювати та реалізовувати регіональні програми допомоги внутрішньо переміщеним особам тощо*).

Практична робота 12

Тема: ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: закріпити знання щодо державного та регіонального регулювання природоохоронної діяльності в Україні.

Завдання:

Дайте стислі відповіді на наступні питання:

1. Охарактеризуйте основні принципи охорони навколишнього природного середовища.
2. Що є об'єктом державної охорони і регулювання в Україні?
3. Які важелі державного екологічного регулювання?
4. Що підлягає екологічній експертизі?
5. Які ресурси належать до природних ресурсів загальнодержавного значення?
6. Яких обов'язкових екологічних умов повинні дотримуватися фізичні та юридичні особи при використанні природних ресурсів?
7. Охарактеризуйте економічні механізми регулювання природоохоронної діяльності.

8. Як здійснюється стимулювання раціонального використання природних ресурсів?

9. Що таке екологічна безпека?

10. 6 грудня 2020 року на офіційній сторінці ООН у Фейсбуці з'явилася така інформація (див. нижче).

Организация Объединенных Наций

6 декабря, 07:27

Как в Калифорнии спасают планету:

1. Все новые дома строятся с солнечными панелями. Это как убрать с дорог 115 000 автомобилей.
2. Городской автобусный парк будет работать без вредных выбросов.
3. Повсюду в штате строятся хранилища для батарей, чтобы хранить электричество из ВИЭ

👍❤️😬 515

Комментарии: 96 Поделились: 155

Разом із тим у мережі під постом можна було зустріти такі коментарі:

Панченко Іван

Утилізація відпрацьованих сонячних батарей і систем накопичення електричної енергії, на жаль, нівелює ефект екологічності системи, однак сонячну енергію потрібно використовувати, розвивати і вдосконалювати.

Володимир Ножкін

Уся ця «зелена економіка» – одна велика «брехня».

Сергій Якупов

Тільки ці батареї пізніше на звалище вивозять. Їх переробляти дуже важко. А термін їх служби невеликий!

Уявіть, що ви працюєте на керівній посаді (на ваш вибір): у Міністерстві енергетики та захисту довкілля або у Державній екологічній інспекції України, або у Департаменті екології та природних ресурсів облдержадміністрації. Як особисто ви, як державний службовець, ставитеся до використання альтернативної енергетики, у тому числі до застосування сонячних панелей? Чи доцільно їх розміщувати в Україні, і якщо так, то у яких саме регіонах?

11. Посилення уваги до охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності є передумовою сталого розвитку регіонів. Одним із найзначніших факторів забруднення довкілля регіонів залишаються відходи. Інтенсивна виробнича діяльність промислових підприємств спричинює утворення та накопичення значних об'ємів техногенних відходів, що негативно впливають на екологічний стан територій. Переважна більшість полігонів у регіонах країни працює в режимі перевантаження і потребує значних коштів на їх реконструкцію та технічне переоснащення. При цьому потужність багатьох полігонів недостатня для промислового сортування і перероблення відходів. У селищах та селах побутові відходи розміщують на несанкціонованих

звалищах. Тверді побутові відходи складують у природних рельєфних утвореннях, відповідно стічні води, насичені забруднюючими речовинами, потрапляють у водні об'єкти. Майже на усіх сміттєзвалищах не проводиться розділення відходів.

Велику шкоду річкам завдає комунальне господарство регіонів. Забруднення річок суттєво погіршує якість підземних вод, що є основними джерелами водопостачання для населення та промисловості регіонів. Виходячи із цього, запропонуйте заходи щодо:

- створення цілісної системи поводження з твердими побутовими відходами у вашому регіоні;
- підвищення ефективності та забезпечення надійності надання послуг з водопостачання та водовідведення населенню вашого регіону.

12. Назвіть об'єкти природно-заповідного фонду вашого регіону. Підберіть у мережі Інтернет відеоматеріал (-и) про будь-який об'єкт природно-заповідного фонду вашого регіону (за бажанням та можливістю можете навіть зняти власне відео). Запропонуйте заходи щодо сприяння охороні та розширенню мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Тест

Шановні студенти! Дайте відповіді на тестові питання. У кожному питанні передбачена лише ОДНА (!) правильна відповідь.

1. Державне регулювання економіки – це:
- а) врівноваження попиту і пропозиції на ринку;
 - б) комплекс заходів держави, спрямованих на скерування поведінки суб'єктів господарювання в напрямі, необхідному для досягнення поставлених органами державної влади цілей;
 - в) задоволення потреб національних товаровиробників;
 - г) підтримка інтересів чиновників;
 - д) забезпечення ефективності виробництва.

2. Об'єктами державного регулювання економіки є:

- а) наймані працівники та службовці;
- б) профспілки та асоціації;
- в) сфери економічної діяльності;
- г) зовнішньополітичні зв'язки.

3. Фіскальна функція бюджету означає:

- а) збільшення або зменшення сукупної пропозиції;
- б) використання податкових пільг;
- в) вилучення за допомогою податків частини доходів громадян, підприємств для утримання державного апарату, виробництва суспільних благ;
- д) збільшення податків і зменшення витрат.

4. Основними завданнями держави з ринковою системою господарювання є:

- а) встановлення стабільного рівня цін;
- б) забезпечення високого рівня зайнятості населення;
- в) сприяння стабільному зростанню національного виробництва;
- г) перерозподіл доходів на користь найменш захищених верств населення;
- д) розроблення директивних планів розвитку економіки.

5. Кабінет Міністрів України виконує такі функції:

- а) працює на підвищення доходів українців та забезпечую соцзахист;
- б) займається економічною політикою;
- в) займається фінансовою, митною та податковою політикою;
- г) управляє об'єктами державної власності;
- д) займається питаннями цін та тарифів;
- є) сприяє стабільності гривні, розробляє Державний бюджет і звітує перед Радою за його виконання
- ж) забезпечує підвищення якості життя українців;
- з) усі відповіді вірні.

6. Вищим органом у системі органів виконавчої влади є:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Фонд державного майна України;
- г) Адміністрація Президента України;
- д) Верховний Суд України.

7. Економічна функція держави полягає у:

- а) забезпеченні прав і свобод кожної людини;
- б) підтриманні суверенітету держави;
- в) створенні передумов, необхідних для ефективної економічної діяльності суспільства;
- г) забезпеченні цілісності та збереженні існуючого суспільного ладу.

8. Автор популярної метафори про «Невидиму руку ринку»:

- а) А. Сміт;
- б) Д. Рікардо;
- в) Дж. Кейнс;
- г) К. Маркс;
- д) А. Маршалл.

9. Металургійна компанія «АрселорМіталл Кривий Ріг» частково належить індійському бізнесменові. Вартість товарів, вироблених за рік цим підприємством, зараховуватиметься до:

- а) ВВП;
- б) ВНП;
- в) ІЛР (індексу людського розвитку);
- г) правильна відповідь відсутня.

10. У міжнародній практиці застосовуються такі класичні напрямки антиінфляційної політики:

- а) дефляційна політика (регулювання попиту);
- б) політика доходів (регулювання витрат);
- в) відповіді «а» та «б» вірні;
- г) немає жодної вірної відповіді.

11. Наведене нижче твердження про те, що «інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект» є:

- а) вірним;
- б) невірним;
- в) частково вірним.

12. Чи можна вважати, що державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

- визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;
- формування і реалізації інноваційних програм;
- створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;
- захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;
- фінансової підтримки виконання інноваційних проєктів;
- стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проєктів;
- встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;
- підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

- а) так;
- б) ні.

13. Наведене нижче твердження про те, що «посередницьке підприємництво має на меті налагодження зв'язків між виробником продукції (послуг) та споживачем. Воно представлене підприємствами, що надають інформацію, створюють рекламу, досліджують ринок, консультують» є:

- а) вірним;

- б) невірним;
- в) частково вірним.

14. Чи можуть такі види діяльності як: діяльність з виготовлення та реалізації наркотичних засобів, зброї, вибухових речовин, виготовлення цінних паперів та грошових знаків здійснюватись лише приватними підприємствами:

- а) так;
- б) ні.

15. Профіцит бюджету – це:

- а) перевищення видатків над доходами;
- б) недонадходження коштів до бюджету;
- в) процедура перерозподілу бюджетних ресурсів;
- г) перевищення доходів над видатками;
- д) врівноваження доходів і видатків бюджету;
- е) збільшення зайнятості населення.

16. Політика вільної торгівлі з метою лібералізації зовнішньоекономічної діяльності, вільного доступу на національний ринок товарів, капіталів, робочої сили тощо – це:

- а) фритредерство;
- б) протекціонізм.

17. Для захисту вітчизняних виробників від іноземної конкуренції використовують:

- а) фіскальне мито;
- б) протекціоністське мито.

18. Форма організації господарської діяльності на певній території тієї чи іншої країни, у межах якої встановлюються особливі правила економічної діяльності. На території діють пільгові податки, митні, валютно-фінансові та інші умови діяльності як національних, так і іноземних суб'єктів підприємництва – це:

- а) вільна економічна зона;
- б) економічний район.

19. Вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості – це:

- а) прожитковий мінімум;
- б) державний соціальний стандарт;
- в) індекс людського розвитку;
- г) мінімальна заробітна плата.

20. Чи вірним є твердження щодо того, що в Україні здійснюється стимулювання раціонального використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища:

- а) так;
- б) ні.

21. Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, державну житлову політику і політику у сфері благоустрою населених пунктів, державну політику у сфері житлово-комунального господарства, державну політику у сфері поведження з побутовими відходами, державну політику у сфері будівництва, містобудування, просторового планування територій та архітектури, державну політику у сфері технічного регулювання у будівництві, а також забезпечує формування державної політики у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду, у сфері контролю житлово-комунального господарства та у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, є Мінрегіон:

- а) так;
- б) ні.

22. Стратегічне планування регіонального розвитку в Україні було запроваджено Законом «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8.09.2005 р. № 2850-IV:

а) так;

б) ні.

Останнім часом у навчальну практику активно впроваджується такий творчий прийом навчання, як написання есе. **Головна місія та мета есе** – це викладення самостійного бачення студентом проблеми, питання, теми на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів, у відповідності до обраного підходу, стилю тощо.

Писати есе надзвичайно корисно, оскільки це дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Есе повинне містити: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Теми для написання есе наведено у табл. 1. Пропонуємо обрати одну із них.

Таблиця 1

ТЕМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЕСЕ

1	Як підвищити добробут населення в Україні в короткій перспективі?
2	Що більше в державі заможних людей, то заможніша держава загалом.

3	Вимірювання соціальної нерівності в Україні
4	Механізм фінансування галузі соціальної сфери
5	Складові стратегії сталого розвитку
6	Основні важелі економічного регулювання довкілля
7	Послідовність інституціональних змін в умовах переходу до ринкової економіки України
8	В чому полягає ефективність діяльності інвестиційних компаній в Україні?
9	Перспективи функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні
10	Як підвищити роль комерційних банків в економічному розвитку України?
11	В чому полягають особливості моделей економічного розвитку високорозвинутих країн?
12	Причини і наслідки «тінізації» економіки
13	Соціально-економічні прогнози і реальність: причини неспівпадання
14	Які методи соціально-економічного прогнозування ліпші – інтуїтивні чи формалізовані?
15	Стратегічні цілі соціально-економічного розвитку України: погляд молодого покоління
16	За допомогою яких показників можна найбільш точно оцінити рівень ефективності національної економіки?
17	Чи є можливим зниження обсягу споживання природних ресурсів за умови поступового зростання національної економіки?
18	Екологічний податок як інструмент державної екологічної політики
19	Державне регулювання економіки в розвинених країнах світу
20	Роль місцевих органів самоврядування у регулюванні економіки
21	Ціль та основні задачі адміністративної реформи в Україні. Як можна оцінити її результати, за якими критеріями?

22	Роль стратегічного планування в економічному розвитку регіону
23	Шляхи підвищення ефективності стратегічного планування розвитку регіонів
24	Чи є потреба у залучення громадськості на всіх етапах розробки та впровадження стратегії розвитку регіону?
25	Врахування аспектів гендерної рівності під час розробки стратегії розвитку регіону

КЕЙСИ

Однією із перспективних інноваційних технологій навчання є так звана **кейс-технологія (case-study)**. Головне призначення кейс-технологій – розвивати здатність опрацьовувати різні проблеми і знаходити їх рішення, іншими словами навчитися працювати з інформацією.

Метод кейсів – метод навчання, який використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Учасники навчального процесу повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати найкраще з них. Кейси ґрунтуються на реальному, фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.

Кейс – це опис конкретної ситуації, яка мала місце бути в тій чи іншій практиці, яка містить в собі деяку проблему, що потребує вирішення. Посилаючись на Вікіпедію, кейс (від англ. Case – «обставини») – реальний випадок, на якому розбираються теоретичні ідеї.

Виконайте кейси, які наведено нижче

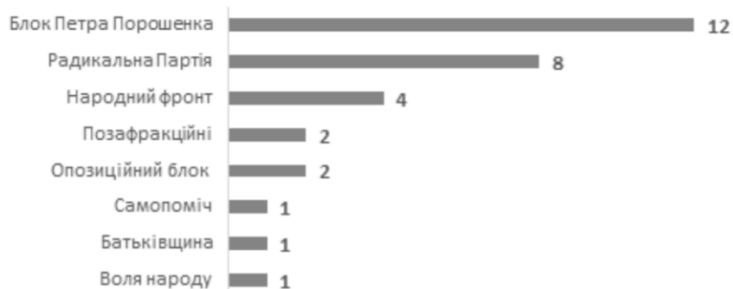
Кейс 1. Політика захисту вітчизняного виробника: перемога чи зрада? Protectionist policy for domestic producer: victory or betrayal?*

14.11.2017 р. Проект Закону №7206 «Купуй українське,

плати українцям», розроблений групою з 31-го депутата на чолі з О. Ляшком та В. Галасюком, був включений до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради. Це рішення підтримало 228 депутатів. За внесення законопроекту до порядку денного проголосували представники кожної депутатської фракції та групи, і жоден депутат не проголосував проти.

Більше половини авторів законопроекту №7206 належать до Радикальної Партії або Блоку Петра Порошенка

фракційна приналежність авторів законопроекту, кількість депутатів

Законопроект №7206 підтримали представники кожної депутатської фракції та групи

фракційна приналежність депутатів, які проголосували за внесення законопроекту до порядку денного, кількість депутатів

Згідно із пояснювальною запискою, ціллю законопроекту є зміна правил проведення публічних закупівель для стимулювання розвитку вітчизняної промисловості та підприємництва. Для цього пропонується використовувати показник локалізації в якості найважливішої складової нецінових критеріїв. Вага критерію місцевої складової буде коливатися в межах 20-30% приведеної ціни, що забезпечить вітчизняному виробнику перемогу навіть у випадку, якщо його товар на 43% дорожчий за аналогічний товар конкурента. **Тобто за інших рівних умов, переможцем торгів буде не той, хто запропонував найнижчу ціну, а той, хто зміг підтвердити місцеву складову товару або послуги.**

Автори законопроекту апелюють до кількох ключових переваг нового закону:

1. Наближення української системи публічних закупівель до кращої світової практики, у т.ч. з урахуванням євродирективи Directive 2014/25/EU. Так, стаття 85 директиви дозволяє надавати 3%-ві преференції відносно конкурентів (частина 3), що походять з країн, з якими в ЄС немає угод про конкурентний доступ виробників ЄС до цих країн (частина 1).

2. Використання механізму публічних закупівель як засобу стимулювання розвитку вітчизняної промисловості та підприємництва.

3. Стимулювання іноземних виробників до перенесення виробництва в Україну.

Поміркуйте над наступними питаннями:

1. Проаналізуйте цю ініціативу, використовуючи SWOT-аналіз:

	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє середовище	<i>Strengths</i> (сильні сторони)	<i>Weaknesses</i> (слабкі сторони)
Зовнішнє середовище	<i>Opportunities</i> (можливості)	<i>Threats</i> (загрози)

2. Обґрунтуйте цю політичну ініціативу з т. з. конкурентного та олігархічного типу економічного розвитку на перспективу.

3. П. Шеремета назвав цю ініціативу «типовим прикладом патерналізму-популізму-протекціонізму у стилі Маркса-Леніна-Райнерта». Як ви прокоментуєте цю думку?

4. Наскільки ця ініціатива узгоджується із політикою євроінтеграції України та угодою WTO GPA (Revised Agreement on Government Procurement. – Open mode: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/rev-gpr-94_01_e.htm)?

***Примітка:** Кейс розроблено д.е.н., проф. Длугопольським О. В. для використання в навчальному процесі ТНЕУ та КСЕ на основі: Шаповал Н., Степанюк О., Ковальчук А., Меметова І., Грибановський О., Терещенко О. Вовк в овечій шкурі: 7 неприємних сюрпризів законопроекту «Купуй українське». – Open mode: <http://cep.kse.org.ua/article/7-nepryyemnykh-syurpryziv-zakonoproektu-kupuyukrayinske/index.html>

Кейс 2. Робін Гуд у спідниці. Robin Hood in the skirt*

Місце події: 2009 р., Німеччина, Бонн.

Головна дійова особа: 62-річна жінка, керівник філії банку Еріка Шмідт, яка пропрацювала в банківській установі 15 років, пройшовши за цей час шлях від дрібного клерка до керівника філії.

Сюжет: Починаючи з 2003 р., Е. Шмідт почала надавати деяким малозабезпеченим клієнтам свого банку, що обросли боргами, безвідсоткові кредити, знімаючи кошти з рахунків заможніших клієнтів, статки яких обчислювалися мільйонами євро, і які роками не торкалися власних грошей. Е. Шмідт завжди особисто зустрічалася з малозабезпеченими боржниками, щоб переконатися, що їм справді потрібні кошти, і надавала їх лише за умови, що вони через певний час повернуть всю суму повністю. Проте гарантій не було жодних, і лише за один рік, як засвідчили матеріали справи, вона зняла близько 7 млн. євро, однак від боржників було повернуто лише 6,5 млн. євро. Нестачі накопичувались роками і вже після виявлення

інциденту у 2009 р., заможні клієнти банку недорахувались 1,1 млн. євро на власних рахунках. Після цього Е. Шмітд опинилася у суді. Е. Шмітд не привласнила жодного центу, не отримала жодної вигоди. Вона просто не могла допустити, щоб її клієнти голодували. Свій вчинок жінка пояснила наступним чином: «Я не могла бачити страждання менш успішних клієнтів банку, які просто виживали».

Епілог: Суд вирішив позбавити Еріку Шмітд волі умовно на 22 міс. Її звільнили з роботи, на дім наклали арешт через борги, крім того, вона мала повернути кошти за інших, а єдиним джерелом доходу для неї була лише невелика пенсія.

Реакція суспільства: ЗМІ порівнювали Е. Шмітд із легендарним розбійником Робін Гудом, оскільки вона робила практично те ж, що й герой англійських балад – брала гроші багатих і надавала їх бідним. Суд прийняв до уваги «благородні цілі» Еріки і замість 4 років позбавлення волі засудив її до 22 міс. умовно.

Поміркуйте над наступними питаннями:

1. Чи простежується раціональність у вчинку банківського співробітника Е. Шмітд? Обґрунтуйте відповідь.

2. Чи простежується в діях Е. Шмітд мета максимізації корисності? Обґрунтуйте відповідь.

3. Як би ви пояснили мотивацію більш заможних держав надавати кошти бідним країнам? Які цілі переслідує «донор» і «реципієнт» в цьому випадку? Чи можна вважати надання міжнародних допомог країнами ЄС, США, Канадою, Японією Україні вчинком Робін Гуда, чи це відповідна політика із власними завданнями і очікуваними результатами?

***Примітка:** Кейс розроблено д.е.н., проф. Длугопольським О. В. для використання в навчальному процесі THEU та KSE на основі: Hall A. Robin Hood bank manager accused of stealing to help poor. – Open mode: <http://www.telegraph.co.uk/news> та Івашук Ю. П. Поведінкова та експериментальна економіка: Навч. посіб. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. – С.35-37.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ І ЗАВДАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТАМИ:

Теоретичні основи державного регулювання економіки

- У чому полягає різниця між управлінням економікою та її регулюванням?
- Охарактеризуйте значення основних теорій державного регулювання економіки для забезпечення сучасного економічного зростання.
- Визначте поняття державного регулювання економіки, його мету та основні завдання.
- Перелічіть суб'єкти та об'єкти державного регулювання основних економічних процесів.
- Охарактеризуйте суб'єкти і об'єкти державного регулювання економіки. Як вони пов'язані?

Державне прогнозування, програмування та макроекономічне планування. Методологія стратегічного планування розвитку регіонів

- Обґрунтуйте необхідність макроекономічного планування для державного регулювання економіки.
- Охарактеризуйте основні форми макроекономічного планування.
- У чому різниця між директивним та індикативним плануванням?
- Дайте характеристику балансовому і нормативному методу планування.
- Наведіть визначення концепції, стратегії та програми економічного і соціального розвитку країни. У чому полягає різниця між ними?
- Чим відрізняється економічне зростання від економічного розвитку?
- Сутність ресурсного потенціалу регіону. Природно-ресурсний потенціал. Людський потенціал. Економічний потенціал регіону та механізми його зміцнення. Точки

економічного зростання, економічний розвиток сільських територій. Кластерний аналіз територій.

Фінансово-кредитне регулювання економіки. Планування бюджету регіону

Розкрийте сутність поняття «бюджетна система України».

- Охарактеризуйте джерела формування фінансової основи для економічного та соціального розвитку.

- Які функції виконує зведений бюджет України?

- Назвіть державні та місцеві податки та поясність, у чому полягає їх призначення в державному регулюванні економіки.

- Опишіть чинники, що впливають на міжбюджетні відносини.

- Що таке міжбюджетний трансферт і що необхідно враховувати під час його розрахунку?

- Фінансовий потенціал регіону. Бюджетні ресурси та ефективність їх використання. Асиметрія регіонального розвитку та характер міжбюджетних відносин. Державний фонд регіонального розвитку.

Структурна та інвестиційна політика

- Поняття і значення структури економіки для збалансованого розвитку економіки.

- Структурна політика: поняття, зміст, типи, механізми, цілі, напрями, пріоритети, методи і заходи реалізації державної структурної політики.

- Розкрийте сутність прямих і а портфельних інвестицій.

- Обґрунтуйте доцільність залучення іноземних інвестицій у національну економіку.

- Інвестиційні ресурси регіонального розвитку.

Соціальна політика держави

- Охарактеризуйте соціальну політику та обґрунтуйте необхідність її розробки.

- Що таке державні соціальні стандарти та гарантії, для чого вони необхідні?

• Обґрунтуйте чому рівень доходів населення визначає рівень життя, а структура витрат домогосподарств – його якість?

• Що таке номінальна та реальна заробітна плата?

• Розкрийте сутність понять «прожитковий мінімум», «мінімальний споживчий бюджет», «споживчий кошик».

Державне та регіональне регулювання природоохоронної діяльності

• Перелічіть основні елементи механізму державного регулювання екологічної безпеки.

• Які завдання мають бути реалізовані у межах системи управління використанням природних ресурсів?

• За рахунок яких джерел може здійснюватися фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища?

• Куди надходять платежі за використання природних ресурсів. • Розкрийте сутність політики охорони навколишнього середовища та для чого вона потрібна.

• Які основні проблеми природно-техногенної безпеки в Україні?

Список рекомендованої навчальної літератури

Основна навчальна література

1. Лисак В. Ю. Державне регулювання економіки [Текст]: навч. посіб. для студентів ден. форми навчання напряму підгот. 6.030504 «Економіка підприємства» / [В. Ю. Лисак]; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Екон. ф-т, Каф. економіки підприємства. – Кам'янець-Подільський: Сисин Я. І.: Абетка, 2015. – 132 с.

2. Національна економіка: Підручник. / За ред. П. В. Круша. – К.: Каравела, 2018. – 533 с.

3. Сенишин О. С. Державне регулювання економіки [Текст]: підруч. для студентів ВНЗ / О. С. Сенишин, М. О. Горинь, О. О. Кундицький; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2014. – 334 с.

4. Чернявська О. В. Національна економіка. Навч. посіб. / О. В. Чернявська. – К.: Алерта, 2018. – 502 с.
5. Гриньова В. М., Новікова М. М. Державне регулювання економіки: [підручник]. – К.: Знання, 2008. – 398 с.
6. Ушакова Н. Г. Державне регулювання економіки [Текст]: навч.-метод. посібник. / Н. Г. Ушакова, Л. М. Зарецька. – Х. : ХДУХТ, 2014. – 225 с.
7. Ігнатова Є. М. Державне регулювання економіки: навчальний посібник / Є. М. Ігнатова, М. В. Кармінська-Белоброва. – Харків: ХІУ, 2014. – 208 с.
8. Стельмащук А. М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – Тернопіль: ТАНГ, 2000. – 315 с.
9. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.] / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с.
10. Михасюк І. Р., Швайка Л. А. Державне регулювання економіки [Текст]: підручник. Львів: Магнолія плюс; видавець СПД ФО В. М. Піча. – 2006. – 220 с.
11. Калетнік Г. М., Мазур А. Г., Кубай О. Г. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.]. – К.: «Хай-Тек Прес», 2011. – 428 с.
12. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки: [навч. посіб.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006. – 432 с.
13. Несененко П. П. Теоретичні основи економічної політики: навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко, О. Є. Патлатой. – К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. – 306 с.
14. Закон України № 2850-IV від 08.09.2005 р. «Про стимулювання розвитку регіонів», редакція від 02.12.2012 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>.
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 05.08.2020 р. № 695. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

16. Стратегія розвитку Луганської області на період 2021-2027 рр. – Режим доступу: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf.

Додаткова навчальна література

1. Регулювання економіки: теоретичні та прикладні аспекти [Текст]: монографія / П. В. Круш, І. А. Максименко, «Київський політехнічний ін-т». – К.: НТУУ «КПІ», 2008. – 424 с.

2. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. – К.: Вид. центр «Академія», 2000. – Т. 1. – 864 с.

3. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. – К.: Вид. центр «Академія», 2001. – Т. 2. – 848 с.

4. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. – К.: Вид. центр «Академія», 2002. – Т. 3. – 952 с.

5. Трансформаційна економіка: навч. посібник / [В. С. Савчук, Ю. К. Зайцев, І. Й. Малий та ін.]; за ред. В. С. Савчука, Ю. К. Зайцева; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 613 с.

6. Національна економіка: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / за ред. В. М. Тарасевича. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 280 с.

7. Мартиненко В. В. Зміцнення економічної безпеки України в умовах глобалізації: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / В. В. Мартиненко, Н. П. Мацелюх. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 240 с.

8. Конкурентні переваги промислового сектора економіки України: регіональний вимір: монографія; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН

України»; наук. редактор д.е.н., проф. С. О. Іщук. – Львів, 2018. – 246 с.

9. Новікова Н. Л. Стійкість економіки: інструментарій оцінювання та механізми забезпечення / А. В. Бойко, Н. Л. Новікова та ін.; за ред. А. В. Бойко. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 451 с.

10. Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір: аналітична доповідь. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». – Львів, 2018. – 90 с.

11. Глобальна економіка ХХІ століття: людський вимір: монографія / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, А. М. Колот та за пр.ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка та д-ра екон. наук, проф. А. М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2008. – 420 с.

12. Колот А. М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання: Монографія. – 2-ге вид., без змін. / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2008. – 230 с.

13. Anufriieva, K., Brus, S., Bublyk, Y., & Shapoval, Y. (2021). Ukrainian financial system development: The path to eu. *Ikonomicheski Izsledvania*, 30(3), 39-55. Retrieved from www.scopus.com.

14. Reznik, N., Palchevich, G., Popov, V., & Petrenko, L. (2021). *Strategic vectors of the state financial and credit incentives for innovation* doi:10.1007/978-3-030-69221-6_17 Retrieved from www.scopus.com.

15. Gusarov, S. M., & Melnyk, K. Y. (2021). New approaches to legal regulation and organisation of labour in ukraine. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 28(1), 169-178. doi:10.37635/jnalsu.28(1).2021.169-178.

16. Kossak, V., & Yanovytska, H. (2020). Foreign investment in ukraine: Types and forms. *International Journal of Criminology and Sociology*, 9, 3057-3065. doi:10.6000/1929-4409.2020.09.372.

17. Petrunenko, I. (2020). Social justice in the economy as a conceptual framework of state regulatory policy. *Asia Life Sciences, Supp22(2)*, 675-686. Retrieved from www.scopus.com.

18. Lutsenko, A., Vykluk, M., Skoryk, M., & Hromova, T. (2020). Fiscal regulation concept formation of the Ukraine's economy development. *Estudios De Economia Aplicada*, 38(4) doi:10.25115/EEA.V38I4.3997.
19. Iefymenko, T. (2020). fiScaL regUlation of national economieS' SUStainable growth. *Science and Innovation*, 16(5), 20-35. doi:10.15407/scine16.05.020.
20. Zhuravlov, D., Lytvyn, I., Ilchenko, O., Yaromii, I., & Lepek, Y. (2020). ENSURING ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE IN THE SPHERE OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY. *Journal of Security and Sustainability Issues*, 9(4), 1497-1512. doi:10.9770/jssi.2020.9.4(31).
21. Kachala, T., Darmogray, V., Parhomenko, N., Bakhov, I., & Hornyk, V. (2020). Strategic management of Ukraine's regional economy modernization. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*, 12(4), 725-732. doi:10.5373/JARDCS/V12SP4/20201539.
22. Zvieriakov, M. I., & Zavadzka, D. V. (2018). Model of intensive innovative development: World experience of implementation and trends of formation in Ukraine. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, (5), 155-166. doi:10.29202/nvngu/2018-5/19.
23. Gavkalova, N., & Kolupaieva, I. (2018). Decentralization of public administration in the process of building a democratic society. *Public Policy and Administration*, 17(2), 216-225. doi:10.13165/VPA-18-17-2-05.
24. Vasylytsiv, T., & Grynkevych, S. (2015). Environment for economic security of entrepreneurship formation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*, 3-4(1), 24-27. Retrieved from www.scopus.com.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua/> – **Офіційний вебпортал Верховної Ради України** – єдиний законодавчий орган державної влади України.
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – **Кабінет Міністрів України** – колегіальний, вищий орган виконавчої влади України.
3. <https://www.rnbo.gov.ua/> – **Рада національної безпеки і оборони України** – координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Рада національної безпеки і оборони України координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони.
4. <https://bank.gov.ua/> – **Національний банк України** – сучасна незалежна державна інституція, покликана забезпечувати цінову та фінансову стабільність у державі та сприяти економічному зростанню України.
5. <http://www.me.gov.ua> – **Міністерство економіки України** – центральний орган виконавчої влади України, що формує та реалізує державну політику в сферах економіки, торгівлі та сільського господарства України. Також на нього покладено функції з реалізації державної політики з питань розвитку підприємництва.
6. <http://www.minfin.gov.ua> – **Міністерство фінансів України** – центральний орган виконавчої влади України, який формує та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, а також визначає політику у митній та податковій сфері. Міністерство відповідає за те, щоб створювати фінансове забезпечення для виконання державних функцій та умови для стабільного розвитку економіки шляхом ефективного, збалансованого, неупередженого та прозорого управління державними фінансами.
7. <https://www.msp.gov.ua/> – **Міністерство соціальної політики України** – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах:

- зайнятості населення та трудової міграції,
- трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення,
- з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, а також захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну;
- спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, попередження насильства в сім'ї та з питань протидії торгівлі людьми;
- центральним органом виконавчої влади, до повноважень якого належать питання усиновлення та захисту прав дітей;
- спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань гуманітарної допомоги.

8. <http://www.mon.gov.ua> – **Міністерство освіти і науки України** – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

9. <https://www.minregion.gov.ua/> – **Міністерство розвитку громад та територій України** – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, державну житлову політику і політику у сфері благоустрою населених пунктів, державну політику у сфері житлово-комунального господарства, державну політику у сфері поводження з побутовими відходами, державну політику у сфері будівництва, містобудування, просторового планування територій та архітектури, державну політику у сфері технічного

регулювання у будівництві, а також забезпечує формування державної політики у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду, у сфері контролю житлово-комунального господарства та у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

10. <https://customs.gov.ua/> – **Державна митна служба України** – центральний орган виконавчої влади України, який реалізує державну митну політику та державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи.

11. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – **Державна служба статистики України** – центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом. Забезпечує проведення в життя державної політики в галузі статистики, створення і належне функціонування загальнодержавної системи економіко-статистичної інформації на території України.

12. <http://www.niss.gov.ua/> – **Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України** – базова науково-дослідна установа аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України.

13. <https://knoema.ru/> – **безкоштовна платформа відкритих актуальних даних** для користувачів, де наведено детальну міжнародну та регіональну статистику за більш ніж 2500 показниками по економіці, енергетиці, сільському господарству, зовнішній торгівлі, транспорту, туризму, науці та освіті, демографії, та іншим темам.

14. <https://www.worldometers.info/ru/> – **Світова статистика**.

15. <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm> – **Міжнародне бюро праці**.

16. <http://loga.gov.ua/> – **Офіційний сайт Луганської обласної цивільно-військової адміністрації** – містяться актуальні текстові, графічні мультимедійні матеріали щодо Луганської області.

17. <http://lg.ukrstat.gov.ua/> – **Офіційний сайт Головного управління статистики у Луганській області** – містить широкий спектр статистичних даних (демографічну

та соціальну статистику, економічну статистику тощо) щодо Луганської області в цілому, а також по містах обласного значення та районах області.

18. <http://www.nbu.gov.ua/> –

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – найбільша за обсягом фонду та площею приміщень бібліотека України, головний науково-інформаційний центр держави. Входить до числа десяти найбільших національних бібліотек світу.

19. <http://korolenko.kharkov.com/> –

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г.Короленка – друга найбільша після бібліотеки ім. Вернадського в Києві і одна з найстаріших бібліотек України.

Додаток 1

**Рейтингова таблиця показників
навчальних досягнень студента (-ки)**

(прізвище, ім'я)

з курсу «Державне регулювання економіки та розробка
сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів»

Види роботи	Модуль 1	Модуль 2	Максимальна кількість балів
Практичні роботи			60
Самостійна робота			20
Модульна контрольна робота			5+5
Творчі завдання (есе, кейси)			10
Загальна кількість балів			100

Семестрові бали _____

Загальна кількість балів _____

Екзаменаційна оцінка _____

Ганна Володимирівна Гаврюшенко
Єгор Вячеславович Чеботарьов

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Державне регулювання економіки та розробка сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю: 051 Економіка

Здано до складання 05.04.2019. Підписано до друку 09.04.2019. Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний. Умовн. 1,7 друк. арк. Наклад 100 примірників. Замовлення №

Надруковано у типографії Мадрид, ООО
Свідоцтво про реєстрацію: ДК № 4399 від 27.08.2012 р.
Адреса видавництва: вул. Ольминського, 11,
м. Харків, 61024, Україна
Телефон/факс +38 (057) 756-53-25
E-mail: info@madrid.in.ua www.madrid.in.ua